

Landslaget for offentlige pensjonister

Til: Arbeidsdepartementet

Fra: Landslaget for offentlige pensjonister (LOP)

Høring - tilpasning av uførepensjon fra offentlig tjenstepensjon til ny uføretrygd i folketrygden

- ◆ Primært vil LOP at uførepensjonen i offentlig sektor fortsatt er en bruttoordning, hvor pensjonsnivået gis et tillegg for å kompensere overgangen til lønnskatt.
- ◆ LOP forutsetter at endringer i uførepensjon for offentlige tilsatte blir gjenstand for forhandlinger mellom partene, før lovutkast blir fremmet for Stortinget.
- ◆ LOP vil generelt uttrykke at høringsutkastet er preget av innstramminger i rettigheter og økonomi for uførepensjonister i offentlig sektor. LOP er uenige i en slik grunnholdning.
- ◆ LOP er uenig i at uførepensjonistene i offentlig sektor skal betale for forbedringer for de som er i midlertidige ordninger under folketrygden, AAP. Forslaget betyr at de framtidige varige uførepensjonistene i offentlig sektor får dårligere vilkår.
- ◆ LOP legger til grunn at framtidige uførepensjonister i offentlig sektor uavhengig av inntektsgrunnlag og stillingsstørrelse, skal komme like godt ut hva gjelder kjøpekraft som før omleggingen. Dette gjelder særlig uføre fra deltidsstilling grunnet dagens samordningsfordeler, samt for de lavest lønte og høytlønte uføre. LOP foreslår følgende endring
 - Heving av den inntektsavhengige parameter til 10 pst av pensjonsgrunnlaget, og
 - Heving av den inntektsuavhengige parameter til 0,3G.
- ◆ LOP viser til at netto uførepensjon fra tjenstepensjonsordningen etter forslaget videreføres nominelt for dagens uførepensjonister, og ikke avregnes ut fra hva som trengs for å kompensere for skatteendringen. Det betyr at nåværende uførepensjonister med en pensjonsinntekt på over 5 G kommer dårligere ut etter skatt enn ved dagens modell. LOP mener dette er i strid med hva som ble forutsatt da ny uføretrygd ble vedtatt. LOP krever at en opprettholder forutsetningen om at alle skal kompenseres for skatteendringen uavhengig av inntekt.
- ◆ LOP kan akseptere at overgangen til alderspensjon for de med aldersgrense 70 år blir 67 år, men mener at opptjeningen til alders- og uførepensjon fortsatt skal gå fram til 70 år. Det er først og fremst kvinner som vil tape på å miste 3 år i opptjeningen, flere kvinner vil ha vansker med å oppnå full opptjening på 30 år innen de blir 67. Blant

dagens uføre i KLPs fellesordning vil dette ramme 9 % av de uføre med 70 års aldersgrense. De aller fleste av disse er kvinner.

- ◆ LOP ser ingen grunn til at en skal etablere en ny nedre grense for uførhetsgraden. Her bør dagens regler videreføres.
- ◆ LOP går imot å innføre uførepensjonen i offentlig sektor som en forsikringsordning.
- ◆ LOP går imot forslag om innskrenkninger i barnepensjonen, og mener en bør beholde ordningen slik den nå ligger inne i lovforslaget.
- ◆ LOP mener at adgangen til å fravike uføregraden når særlige grunner tilsier det bør videreføres. I flere sektorer er arbeidsoppgaver meget høyt spesialiserte, og det vil i enkelte tilfeller være gode grunner til å gjøre unntak fra folketrygdens uførebegrep. LOP kan ikke se at det er gitt noen saklig begrunnelse for ikke å videreføre bestemmelsen.
- ◆ LOP vil påpeke at bruttogarantien faller bort med overgang til en nettoordning for uførepensjon i de offentlige tjenstepensjonsordningene. Vi legger derfor til grunn at nivået i nettoordningene tas opp til ny diskusjon om Stortinget i framtiden skulle redusere uføretrygden i folketrygden

Utdyping av ett par punkter i LOPs uttalelse:

Ny beregningsmodell.

Det foreslås et påslaget i tjenstepensjonen på 3 prosent av beregningsgrunnlaget (sluttlønn) pluss et tillegg på 0,25 G. Det gjelder for sluttlønn opp til 6 G. Den delen av sluttlønna som er mellom 6 og 12 G får en prosentsats på 69, det skyldes at den nye uføretrygden fra folketrygden har en dekning på 66 prosent opp til 6 G og ingen ytelse for inntekter over dette. De som verken har arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd fra folketrygden får en tjenstepensjon på 69 prosent fra første sluttlønnskroner.

Dette er en langt mer stilisert modell enn dagens opplegg. Det innebærer at noen vil tape og andre vil vinne på opplegget. Generelt gir modellen et noe redusert ytelsesnivå for de med uføretrygd også fra folketrygden, vist i høringsnotatets figur 3.3.

Det heter i lovproposisjonen om ny uføretrygd fra folketrygden (Prop 130 L (2010-2011)) bl.a.:

”Omleggingen av uføreytelsen i folketrygden innebærer en vekst i brutto ytelse kombinert med økt skatt. Uten endring i tjenstepensjonsordningene, vil offentlig ansatte kunne få en klart dårligere uføreordning enn tidligere. Regjeringen legger til grunn at offentlige ansattes uføretrygd skal økes så mye at skatteomleggingen ikke fører til redusert kjøpekraft”. Det er et klart brudd på dette løftet når høringsnotatet nå foreslår et opplegg som gjennomgående gir redusert dekning i tjenstepensjonen for framtidens uføre.

Modellen gir i tillegg en uheldig fordelingsprofil. En fjerner den profilering som i dag ligger i samordningsfordelene. Samordningen gir egen uttelling for de med deltid, og særlig for de med lave deltidsbrøker er dette en viktig del av ytelsene fra tjenstepensjonen. Dette berører i

stor grad personer med lav inntekt som vil få beskjedne nettoytelser fra tjenstepensjonen når en tar bort samordningsfordelene.

Departementet har ikke sørget for å framskaffe et materiale som viser effekten av forslaget til parametre også for kommunal sektor. Det er en alvorlig svakhet, og gjør at en ikke har tilstrekkelig materiale til å få en forsvarlig behandling av forslaget. Det som uansett er åpenbart, er at de som taper mest er de med sluttlønn under 7 G (ref figur 3.3) og de med deltid.

En slik behandling av store grupper ytelsesmottakere virker urimelig, og er klart i strid med de løftene som ble gitt i Prop 130 L (2010-2011). Vi ber om at det gjennomføres mer omfattende virkningsberegninger både for spesialisthelsetjenesten, statlig og kommunal sektor, og at en sørger for å unngå det inntektstapet som en nå vil få for de med lavere og midlere pensjonsinntekt.

LOP viser til sitt forslag:

- Heving av den inntektsavhengige parameter til 10 pst av pensjonsgrunnlaget, og
- Heving av den inntektsuavhengige parameter til 0,3G.

Både folketrygdens og tjenstepensjonens uføreytelser skal gå over til å skattes som lønnsinntekt. For folketrygdens del er dette kompensert ved at ytelsen før skatt økes slik at netto etter skatt blir uendret. Det var forutsatt i Prop 130 L (2010-2011) at også tjenstepensjonens uførepensjon skulle konverteres på tilsvarende måte. Dette ser høringsnotatet bort fra. Her velger en å beholde tjenstepensjonens nettoytelse før skatt nominelt uendret. Det gir en gevinst for de med lavere inntekter og et tap for de med inntekter ut over dette.

Konvertering av uføreytelsen for dagens pensjonister

Folketrygdens konvertering regnes ut fra at en ikke har andre inntekter enn folketrygdens uføredekning. Skattebegrensningen gjør at de med lavere til midlere inntekter må ha en ganske sterk økning i folketrygdens ytelse før skatt dersom en etter skatt skal komme likt ut for denne ytelsens del. Brutto tjenstepensjonen er høyere enn folketrygden, og får da mindre effekt av skattebegrensningen. Det blir dermed en mindre del av brutto skatteøkning som vil kreve tillegg fra tjenstepensjonens side. Det gjør at dagens nominelle tillegg før skatt vil overstige behovet for tillegg pga skatteendringen for de lavere inntektenes side. Motsatt for de med høyere pensjonsinntekter.

Høringsnotatet foreslår at en ikke skal tilpasse netto tjenstepensjon til det en må ha for å komme likt ut samlet sett etter skatt sammenliknet med dagens skattesystem, slik en altså gjør for folketrygdens del. I stedet velger en å beholde dagens netto tjenstepensjon før skatt uendret. Det gjør at de med lavere pensjonsytelser overkompenseres, mens de med høyere pensjonsytelser kommer dårligere ut etter skatt. Skjæringspunktet ligger på en pensjonsinntekt (brutto) på rundt 5 G.

I Prop 130 L (2010-2011) står følgende om behovet for en konvertering også for tjenstepensjonens del: "Departementet mener uføreytelsen til offentlig ansatte ikke skal svekkes på grunn av endringene i folketrygdens uføreytelse. Regjeringen legger derfor til grunn at offentlig ansattes uføreytelse, i forbindelse med uførereformen, må økes så mye at skatteomleggingen ikke fører til redusert kjøpekraft for offentlig ansatte".

Det er vanskelig å tolke dette annerledes enn at dette skal gjelde alle, ikke bare de med lavere pensjoner. Vi oppfatter det som et brudd med forutsetningene fra proposisjonen at en nå foreslår en konvertering som gir redusert inntekt etter skatt for store grupper av uføre tjenstepensjonister.

Spesielt sterkt vil dette ramme de som har uførepensjon fra tjenstepensjonen uten å få ytelser fra folketrygden. Det vil bl.a. gjelde personer med uføregrad lavere enn 50 prosent. Departementet er klar over dette, og varsler at her bør en se nærmere på hva en skal gjøre for denne gruppen.

Etter vår mening bør en se nærmere på hele modellen, og gjennomføre en konvertering som sørger for at alle blir fullt ut kompensert som et minstenivå. Så kan en gjerne opprettholde dagens nominelle påslagsnivå for de inntektsgruppene som kommer bedre ut med en slik løsning.

Vennlig hilsen

For LOP

Hans Erik Pettersen

Leder av Pensjonsutvalget i LOP